

Alcoa kannast fyri mutur

Amerikanska aluminiumsfyrirøkan Alcoa, sum samstarvar við grønlenska heimastýrið um byggja eitt stórt aluminiumsverk í Grønlandi, er nú undir illgruna fyri mutur. CNN veit at siga, at ákærvaldið hevur biðið ein dómstól leggja sak ímóti Alcoa, sum skal hava brúkt mutur fyri at fáa avgerandi ávirkan á eitt stórt aluminiumsfelag í Bahrain. Sagt verður, at málið byrjaði longu í 1993, og at Alcoa hevur goldið næstan 10 mia. krónur í mutri síðani.

Alcoa skal hava mutrað embætismenn og politikarar í Bahrain (Mynd: KNR)

BP borað í fimm mánaðir

- Vit bora enn, men vit siga framvegis einki um, hvussu gongur. Tað einasta eg kann siga er, at vit hava verið sera óhepnir við veðrinum, sum hevur tarnað boringini nógv. Hetta sigur Hjarnar Djurhuus, stjóri hjá BP í Føroyum

WILLIAMBRUNNURIN

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Leygardagin 22. mars vórðu júst fimm mánaðir farnir, síðani pallurin Transocean Rather setti borin í undirgrundina, tvs. at BP

hevur nú sett hol á sætta mánaðin í Williamboriverk ætlanini, ið Shell, Anadarko og Faroe Petroleum eisini eru partur av. Harumframt hevur eitt oljufelag í fjarøysturi eisini keypt seg inn í brunnin.

Boringinerrætttiliga óvanlig í føroyskum høpi. Hetta er tann sætti brunnurin, sum verður boraður á landgrunninum, og ongantíð áður hevur tað tikið so drúgvu tíð at bora ein brunn. BP metti undan boringini, at tað fór at taka einar 3 til 4 mánaðir at bora. Hjarnar Djurhuus, sum helst ikki vil gera viðmerkingar yvirhøvdur til brunnin, vil tó siga so mikið sum, at veðrið hevur ikki verið til vildar part av tíðini.

Sosialurin veit so mikið, at BP ætlar sær ikki at

sleppa endanum her og nú men fer helst at halda fram við boringini inn í apríl mánaða. Hvussu leingi er tó óvist. Upprunliga var ætlanin at bora niður á 4750 metrar. Einki er líkið út um, hvussu langt BP hevur borað, men eftir boritíðini at døma og um vit draga frá ta tíð, tá ódnarveður hevur tarnað boringini, kunnu vit loyva okkum at gita, at borað er niður á millum 3500 til 4000 metrar. Ringa veðrið hevur helst gjørt, at BP hevur mist kanska ein mánaða í boritíð umframt at basaltið og heldur ókend og óvantað jarðfrøði eisini hevur spælt eitt puss.

Oljuvinna bíðar í spenningi

Ikki bert almenningurin í

Hjarnar Djurhuus, stjóri hjá BP: -Veðrið hevur tarnað boring men vit arbeiða enn

bora, tá so og so nógvir dagar eru farnir – og sjálvt um tað ikki hevur borað niður á ætlaða dýpið?

Hálv milliard

Fyri BP og tess samstarvsfeløg er talan um eina sera kostnaðarmikla boring. Tøl sum 350 mió. kr. vórðu nevnd undan boringini. Hon man fara at nærkast tí hálvu milliardini, tá avtornar. – Tað er einki at fjala yvir, at talan verður um eina megadýra boring sigur stjórin hjá BP í Føroyum, sum bara staðfestir, at arbeiðið heldur fram. Sum skilst hevur BP sum fyrstøðufelag eisini ynskt at leiga tyrluna hjá Atlantic Airways inn í apríl.

Vit spurdu Hjarnar Djurhuus, hví teir ikki heldur bíðaðu til út á várið í ár at bora. Til tað sigur hann, at teir høvdu ein boripall tókan, og í eini tíð tá tað er sera torført at fáa boripall, varð mettt, at tað var skilabest at byrja at bora á vetri, tí tað hevur verið roynt fyrruttan, at tað hevur skapt trupulleikar.

Tað eru umleið 100 fólk umborð á Transocean Rather. Sum skilst hevur BP gjørt avtalu um flutning millum boripall og Vágar inn í apríl mánaða. Hetta kundi bent á, at BP ætlar sær ikki at gevast á hálvum gekki men halda fram so leingi til ber.

Føroyum er spentur um úrslitið. Eisini onnur oljufeløg, sum hava leitiloyvi við Føroyar, eru tað. Tey vilja sera fegin fáa innlit í, hvussu jarðfrøðin sær út heilt niðri á 4500 til 5000

metra dýpi, tí henda vitan kann hava týðning fyri tey, tá og um tey skulu til at bora á landgrunninum í framtíðini. Um so er at BP gevst at bora væl áðrenn ætlaða málið á 4750 metrum verður tað tí eitt vónbrot eisini fyri tey feløg, sum ikki eru við í boringini, tí tey uttan iva ynskja at keypa sær vitan frá boringini. Sosialurin hevur spurt hjá Jarðfeingi, hvussu avtalan millum BP og Jarðfeingi sær út, men tað fáa vit ikki innlit í. Ein áhugaverdur spurningur í hesum sambandi er, um avtalan byggir á tíð heldur enn á dýpi. Aðrar avtalar millum oljufeløg og føroyskar myndugleikar hava allar bygt á, at oljufeløg binda seg til at bora niður á eitt ávíst dýpi. Áhugaverdi spurningurin, sum vit tó ikki fáa nakað svar uppá, er: er tað hugsandi, at BP í avtalu síni hevur tryggjað sær, at tað kann gevast at

Transocean Rather, sum nú hevur borað í fimm mánaðir og harvið sett "Føroyamet" í oljuboring

Tekur seg aftur

Tann 94 ára gamli Mærsk Mc-Kinney Møller hevur valt at siga seg úr starvinum sum nevndarformaður í reiðarínum A.P. Møller, sum umsitur viðurskiptini hjá øllum teimum umleið 6.600, sum arbeiða umborð á skipum og oljupallum felagsins. Men hóast tann høga aldurin heldur Mærsk Mc-Kinney Møller fram sum formaður í sjei feløgum, og enn er einki líkið út um, at hann umhugsar at siga seg úr nøkrum teirra á aðalfundinum 29. apríl.

Mærsk Mc-Kinney Møller er 94 og formaður í sjei feløgum (Mynd: DR)

Atlantsmótið jaliga umrøðu í altjóða oljublað

Ein turrur William-brunnur verður eitt bakkast fyrri føroyska oljuleiting. Men ikki neyðturviliga nøkur katastrofa. Tí fleiri aðrir brunnar standa fyrri framman báðumegin markið. Á bretskum øki verður tosað um stórar útbyggingarætlanir. Serstakt fokus er her á Rosebankkelduna skamt frá føroyska markinum

OLJUANALYSA

Jan Müller
jan@sosialurin.fo

Tað er ikki hvønn dag, at Atlantsmótið, te. økið millum Føroyar og Hetland, sleppur á forsíðurnar í teimum kendu og stóru oljublødunum. Tað hendi tó í farna mánað, tá stóra og vælrenomeraða blaðið "Deepwater International" umrøddi virksemd vestan fyrri Hetland. Blaðið umrøður verkætlanina, sum fleiri stór altjóða oljufeløg og bretska oljumálaráðið hava sett út í kortið, har endamálið er at finna eitt felags stev og samstarv soleiðis at farast kann undir at fáa tað nógva gassið í undirgrundini til haldar. Umframt tær triggjar stóru oljukeldurnar, Foinaven, Schiehallion og Clair, so eru eisini gjørd nógva smærri gassfund millum Hetland og føroyska markið. Higar-til hevur tað ikki verið mett lønandi at fara undir at byggja tey út, serstakliga orsakað av manglandi infrastrukturi í øllum økinum. Fyri at kunna framleiða gass á leiðum sum hesum

er neyðugt við rørléiðing at flyta gassið til lands ella mugu aðrar loysnir so sum við framleiðslu á staðnum finnast.

Tað er henda problema-tikkinn, sum Deepwater International umrøður.

Blaðið skrivur, at tað í lötuni verða gjørdar kann-ingar og metingar av, hvør er skilabesta og biligasta loysnin skulu tey mongu gassfeltini og eisini eitt týð-andi oljufund sum Rosebank koyrast av bakkastokki og gerast framleiðandi felt. Stóra oljufelagið Total, sum stendur fyrri gasskeldunum Laggan og Tormore er eitt av lykklafeløgum í hesi spennandi ætlan. Eisini eru feløg sum BP, Dong, ExxonMobil, Chevron og Statoil við í hesum

kanningum. Umrøtt verður hvat slag av framleiðslu-útbúnaði er best hósandi til at kunna lata upp fyrri bæði gass- og oljufram-leiðslu á hesum rættiliga fjarskotnu leiðum vestan fyrri Hetland.

Týðning fyrri Føroyar eisini

Tað er áhugavert at síggja, at altjóða oljublaðið Deep-water International, skrivur, at ein tann mest lovandi útbyggingarverkætlan vest-an fyrri Shetland, er tann, sum liggur heilt upp at fø-royska markinum, nevnliga Rosebank økið, sum VINNAN í Sosialinum fleiri ferðir hevur umrøtt. Her verður eisini sagt, so-leiðis sum vit kunnu tulka

tað, at um onnur felt verða funnin, kunnu tey bindast í Rosebank. Hetta ger, at smærri felt, sum fyrr ikki hava verið burðardygg at út-byggja, kunnu bliva áhuga-verd. Her kunnu felt á Fø-royaøkinum tí eisini verða áhugaverd í framtíðini.

Tá Rosebank var funnið, segði m.a. Statoil í sínum tíðindaskrivi, at hetta kundi fáa positiva ávirkan á leit-ingina við Føroyar eisini. Somu feløg, sum eru við í Rosebank verkætlanini, hava eisini loyvi 008 á Føroya-økinum, sum liggur heilt upp at Rosebank feltinum. Tey eru Chevron, Statoil, DONG og OMV.

So tað kann óivað væl hugsast, at nú sannlíkindini eru størri og størri fyrri, at Rosebankfeltið verður fult

Deepwater International, eitt av teimum mest seríøsu altjóða oljublødunum umrøður spennandi framtíðina hjá økinum vestan fyrri Hetland á forsíðu.

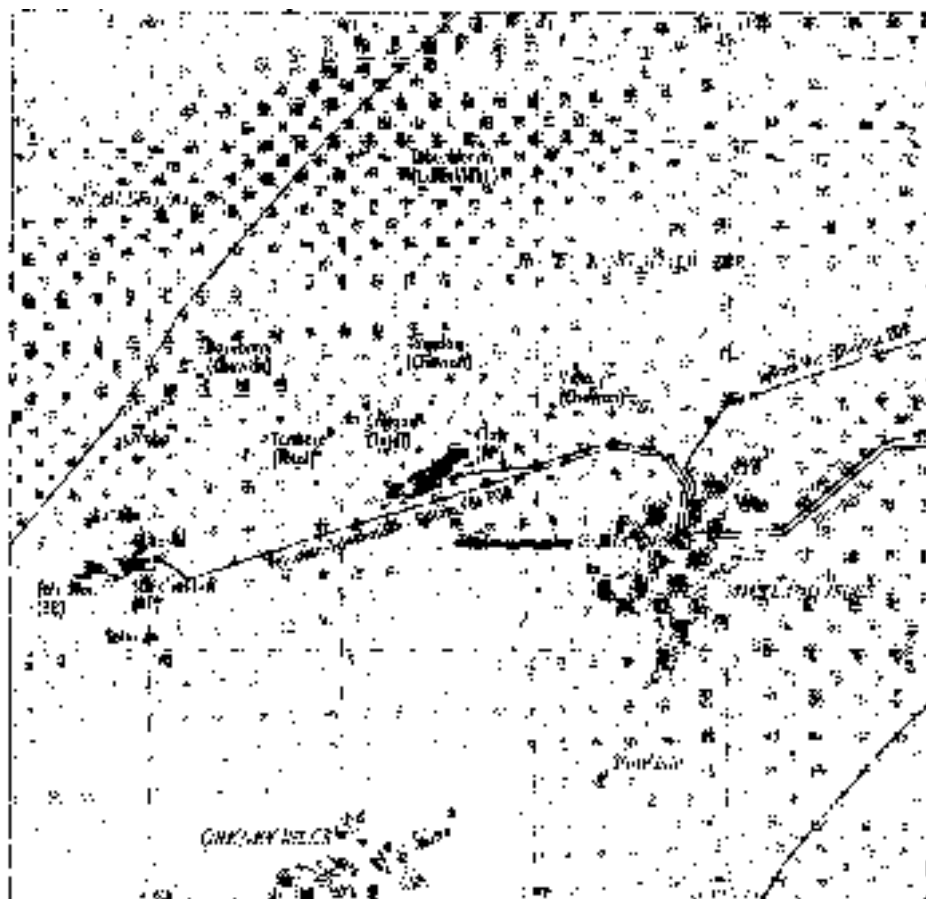
útbyggt, og vit koma at síggjastóran framleiðslupall liggja heilt upp at føroyska markinum og framleiða olju, at hetta kemur at gera økið fram við føroyska markinum meira áhugavert. Bæði føroysku megin og bretska megin markið. So tað er óivað ikki av ongum, at somu feløg sum eru við í Rosebank-verkætlanini, hava lagt seg á eitt stórt øki føroysku megin markið.

Fleiri brunnar aftaná William

Nú Willambrunnur óivað skjótt er komin á mál, verður spennandi at síggja, hvat víðari hendir á Føroyaøki-num. Vit vita, at 3. útbjóð-ingarumfar verður í ár, og at ENI skal bora ein brunn

næsta ár. Umframt hetta, hevur Chevron áður sagt, at stór sannlíkindi eru fyrri, at somu feløg, sum bora á Rosebankøkinum, fara at bora føroysku megin markið, um ikki so langa tíð, kanska í 2008 ella 2009.

Sambart keldum VINN-AN í Sosialinum hevur tosað við so verða avmark-ingarbrunnar boraðir í vetur bæði á Cambo og Rosebank-fundunum, sum liggja tætt við markið. So hóast Willambrunnur verður turrur, hvat vit enn einki vita um, so fer framhaldandi at vera borivirksemi báðu-megin markið. Fyri framtíð-ar føroyska oljuleiting er tað av ómetaliga stórum týðningi sigur ein kelda við blaðið.

Kortið er frá blaðnum Petroleum Economist og visir olju- og gassleiðirnar millum Hetland og føroyska markið. Brunnar verða boraðir á Cambo og Rosebankfundunum seinni í ár og tíðliga næsta ár. Møgulig avgerð um útbygging verður helst tikin í 09. Gassfeltini Tormore, Laggan, Torridon og Victory standa nú fyrri tøri. Møguliga verða tey útbyggt. Ein útbygging av Rosebank kann fáa stóran týðning fyrri alla menningina her í framtíðini, og skamt frá Rosebank, inni á føroyska landgrunninum, er ætlanin at bora møguligan brunn møguliga í 08.

Bíleggja í góðari tíð

Danir hava lætt við at ferðast av landinum, og teir eru eisini óførir at leggja ferðaætlan í góðari tíð. Donsku ferðaskrivstovurnar siga, at longu nú hava tær selt umleið 50.000 ferðir til næsta vetur. Jan Vendelbo hjá MyTravel sigur við JydskeVestkysten, at tað finnast eisini dømi um fólk, sum longu nú hava bílagt ferðir til veturin 2009-2010. Tað eru serliga Teiland og Kanarisku Oyggjarnar, sum eru vetrarferðamál hjá dønnum, sigur hann.

Danir keypa longu ferðaseðlar til 2010 (Mynd: JydskeVestkysten)

Banna royking

Hóast tað eru minni enn 12 mánaðir, síðani Danmark fekk nýggja lóg um royking, ætla politikararnir longu nú at skerja móguleikarnar hjá roykjarunum eitt sindur afturat. Sum er er tað loyvt at roykja á vertshúsum, sum eru minni enn 40 fermetrar, men nú er ætlanin at banna tí eisini. Politikararnir vænta ikki, at tað fer at noyða tey smáu vertshúsini at lata aftur, tí tað er ikki hent í Írlandi og Spania, sum longu hava tilíkt bann, siga teir.

Tummas Hansen á vitjan í Vágsbotni. Dagliga umsitur hann oljumilliardirnar, sum koma upp úr donsku undirgrundini og enda í kassanum hjá Shell.

Mynd Jan Müller

Tofta

Tummas Hansen av Toftum man vera tann føroyingurin, sum umsitur flest milliardir. Sum figgjarstjóri hjá Shell skal hann hava eyguni eftir teimum 20 milliardunum, sum er parturin, ið oljufelagið fær burtur úr danska oljuævintýrinum. Hann umsitur eisini leituloyvini, sum Shell hevur í Føroyum

OLJA OG BÚSKAPUR

*Jan Müller
jan@sosialurin.fo*

Hann er føddur og uppvaksin á Toftum. Er útbúgvinn á hægri handilsskúla. Er 50 ára gamal og hevur starvast hjá Shell í Føroyum, Bretlandi og Danmark í 25 ár. Í dag er hann figgjarstjóri í eini av heimsins størstu fyrirtøkum. Tummas Hansen umsitur tær 20 milliardirnar, sum Shell í Danmark fær burturúr sínum oljuvirksemi í Norðsjónum saman við Mærsk og Chevron.

Tummas hevur júst verið heima í Føroyum og vent. Saman við bretska leitistjóranum hjá í Shell Danmark, Simon Daman Willems og nýggja miðlastarvsfólkinum hjá Shell har, Regitze Reeh, hevur Tummas Hansen vitjað Jarðfeingi og tósað við fólkinum har. Eisini hava tey vitjað á skrivstovunum hjá BP og Statoil. Shell, sum hevur verið partur av oljuleitinum við Føroyar frá fyrstu byrjan, tað var eitt tað fyrsta felagið, sum søkti um loyvi at gera kanningar her, er framvegis virkið á føroyskum

Nýtt sjóverjuskip

Seinapartin annan páskadag kom nýggja danska sjóverjuskipið Knud Rasmussen til Grønneðal í Grønlandi. Tann næsta mánaðin skal skipið roynast í grønlandskum sjóki, og ætlanin er serliga at vita, hvussu tað skikkar sær í skiftandi ísviðurskiftum, sigur KNR. Nýggja skipið er tann fyrsti avloysarin hjá teimum smáu sjóverjuskipunum Agdlek, Tulugaq og Agpa. Knud Rasmussen er nógv størri enn hesi skipini og nógv betur útgjørt.

Knud Rasmussen skal sýnast fram í Nuuk fyrst í apríl (Mynd: KNR)

Eldgos undir jørð

Síðani í august í fjør hava fleiri veikir jarðskjálvtar verið við Upptyppinga í Íslandi, og nú siga íslensku jarðfrøðingarnir, at skjálvtarnir standast av einum eldgosi niðri í jørðini har á staðnum. Upprunaliga hildu jarðfrøðingarnir, at skjálvtarnir kundu vera byrjanin til eitt eldgos, sum kundi koma um stutta tíð, men nýggjar mátingar vísa, at gosið kemur valla fyrr enn um nøkur ár. Sum skilst er røringur í einar 15 kilometrar undir jørð.

maður umsitur 20 oljumilliardir

øki, umframt at tað er ein virkin partur av bæði leiting og framleiðslu vestan fyri Hetland. Harvið hevur Shell ein týðandi leiklut í oljuleiting og framleiðslu á Atlantsmótinum sum heild.

Broyting hjá Shell

Herfyri var sokallaði downstreamparturin av Shell í Føroyum seldur øðrum. Har vóru leitiloyvini hjá Shell á føroyska landgrunninum umsitin. Nú eftir söluna verður uppstreamparturin, tvs. leitiloyvini hjá Shell umsitin av Shell UK, Faroe Branch, har Tummas Hansen er deildarleiðari, tó at hann arbeiðir hjá Shell í Danmark. Eisini Shell í Noregi hevur týðandi leiklut í umsitingini av føroyskum leitiloyvunum. Tann tøkniligi parturin av umsitingini av loyvunum fer fram har. Umframt Føroyar so umsitur Shellskrivstovan í Danmark eisini leitivirksemið hjá Shell í Grønlandi.

Men tað er toftamaðurin Tummas Hansen, sum hevur fingurin á pulsinum. Bæði hvat viðvíkur føroysku loyvunum og figgjarsamsitingini av oljuvirkseminum hjá Shell í Norðsjónum.

Shell við frá byrjan

Shell var við, tá fyrstu leitiloyvini vórðu latin í 2000, saman við BP og boraði tá Svínøyarbrunnin í "Gullhorninum". Tað var eisini við, tá Statoil boraði Longanbrunnin í 2001 somuleiðis í Gullhorninum, eftir at tað keypti upp felagið Enterprice, sum var við í leitiloyvi við Statoil sum fyrstøðufelag. Shell var tí eisini við í Brugdubrunninum, har Statoil somuleiðis var fyrstøðufelag. Shell er loksins eisini við í Williambrunninum, sum verður boraður í

lötuni.

Hyggja vit eftir hesi áhugaverdu søguni, so er Shell tað altjóða oljufelag, ið hevur verið við í flest brunnnum, sum eru boraðir á Føroyaøkinum, tó at tað ongantíð hevur havt leiklutin sum fyrstøðufelag. Felagið hevur í dag eisini partar í tveimum øðrum loyvum, har Statoil er fyrstøðufelag.

Eru framvegis við

Herfyri seldi Shell part av sínum Williamloyvi til Faroe Petroleum og til suðurkoranska oljufelagið STX. Tá vórðu gitingar frammi, um Shell var við at taka seg úr føroyskari oljuleiting.

- Tað eru vit sjálvandi ikki. Tað er heilt vanligt í altjóða oljuleiting, at feløg fyri at spjæða váðan selja burtur av loyvum. Vit ætla okkum ikki at rýma úr Føroyum. Tummas Hansen hevur tó onga viðmerking, tá vit spyrja hann, um Shell fer at søkja um nýggj leitiloyvi í 3. útbjóðing. -Mær vitandi liggur uppskotið til hesa útbjóðing í lögtinginum, og tí vita vit ikki, hvat endaliga úrslitið av henni verður. Vit fara sjálvandi til ta tíð at hyggja uppá tað, sum verður lagt fram. Hetta fer tó at innganga sum partur av raðfestingini hjá Shell "Worldwide", og endaligar avgerðir um framtíðar leitiloygur hjá Shell verða tiknar á høvuðsskrivstovuni í Hálendi.

Týðandi lut í dansku oljuvinnuni

Høvuðsuppgávan hjá Tummasi Hansen er at røkja figgjarskrivstovur hjá Shell í Danmark. Shell er partur av Dansk Undergrund Consortiumum saman við Mærsk og Chevron. DUC umsitur umleið 90% av oljufram-

leiðsluni í Danmark, og harav eigur Shell 46%, tó at tað er Mærsk, sum er fyrstøðufelag. Árligu inntøkurnar frá hesi framleiðsluni eru umleið 20 milliardir krónur, ið Tummas skal tryggja eru í góðum hondum og vera væl umsitnar. Á

skrivstovuni eru umleið 20 fólk.

Tummas Hansen býr í dag uttanfyri Keypmannahavn. Hann hevur konu og tvey børn. Hann byrjaði at arbeiða hjá Shell í Føroyum í 1982 og var her í fimm ár. Haðani gekk leiðin til Bret-

lands og Danmarkar og hevur hann verið partur av Shellsamtakinum í samfull 25 ár.

Vit spurdu Tummas, um hann hevur hugsað at koma heimaftur til Føroya at arbeiða, eitt nú um olja verður funnin her. -Eg havi

tað sera gott, har eg eri, men hvat framtíðin hevur at bjóða í Føroyum vil tíðin so vísa. Vónandi verður olja funnin fyrr ella seinni, og tað fer so at økja um eftirspurningin eftir fólki.

Shellfólk á kunningarferð í Føroyum. Tummas Hansen, figgjarskrivstjóri hjá Shell í Danmark her saman við PR-kvinnuni, Regitze Reeh og ovasta leitistjóranum hjá Shell í Danmark, Simon Daman Willems

Trongdir bankar yvirtakast

Tann stóra óvissan á altjóða figgjarmarknaðinum í seinastuni hevur fingið svensku stjórnina at fyrireika eina lóg, sum skal heimila stjórnini at yvirtaka bankar, sum koma í trupulleikar. Sama uppskot var frammi í nítiárunum, tá stjórnin hjá Carl Bildt noyddist at hjálpa bankum, sum vóru um at fara av knóranum. Tað kostaði táverandi stjórnini lívið, men tann núverandi borgarliga stjórnin ætlar ikki, at hon skal koma í vanda av somu orsök.

Fredrik Reinfeldt, forsætisráðharri, ætlar ikki at fáa somu lagnu sum Carl Bildt (Mynd: Visir)

Atlantic Petroleum:

Chestnut helst tvífalt so stórt

Atlantic Petroleum hevði eitt hall í 2007 á 76 mió. krónur. Framleiðslan á Chestnut-leiðini er nógv seinkað, men nú bendir nógv á, at nøgðin av kolvetni er tvífalt so stór, sum upprunaliga hildið. Leygardagin heldur Atlantic Petroleum sín 10. ársaðalfund.

OLJUVINNA

Hilmar Simonsen
hilmar@sosialurin.fo

Tað hevur drigið nógv út hjá Atlantic Petroleum og tess samstarvspørtum at fáa gongd á framleiðsluna við Chestnut. Á seinasta ársaðalfundi, sum var í mars í fjør ljóðaði, at felagið fór at koma út við einum yvirskoti longu í 2007, tí framleiðslan á Chestnut skuldi byrja longu í fjør. Men so gjørdist ikki, og í staðin kom felagið út við einum halli á 76 mió. krónur.

Nýggjari metingarnar í triðja ársfjórðingi høvdu annars ljóðað upp á eitt hall á 55 mió. krónur. Sambært stjóranum í felagnum eru natúrligar orsøkir til, at tað hilnaðist soleiðis.

- Økta hallið stendst millum annað av, at útreiðslurnar í sambandi við Balgownie-boringina vórðu útreiðslufóðar í fjør, sigur Wilhelm

Petersen, stjóri í Atlantic Petroleum.

Balgownie boringin í Central Grøvini í Norðsjónum var ein turr boring, sum gjørdist ein útreiðsla fyri Atlantic Petroleum á umleið 34 mió. krónur.

Tvífalt so nógv olja í Chestnut

Men nú sær betri út hjá føroyskaoljufelagnum. Fruktirnar av innkeypnum í 2003 av trimum oljuleiðum í bretskum sjógv, meðan oljuprísurin var í botni, verða nú heystaðar. Fyri reikingarnar at seta hol á Chestnut eru komnar væl áleiðis, og um væl veit við, so byrjar framleiðslan einaferð í 2. ársfjórðingi. Tó er stjórin so mikið varin nú, eftirtærnógvuseinkingarnar higartil, at hann tekur tey fyrivarni, at framleiðslan móguliga ikki byrjar fyrr enn í 3. ársfjórðingi. Ein orsøkin til nógvu seinkingina er ringa vedrið í vetur.

Sambært fyribils metingum, so fær Atlantic Petroleum eitt pluss á botnlínjuni á 100 mió. í 2008. Spurningurin er so, um tað fær negativa ávirkan á úrslitið, at fyrsta framleiðslan er so nógv seinkað?

- Hesar útrokningarnar eru grundaðar á ein oljuprís á 70 dollarar fyri tunnuna. Vit vita jú, at oljuprísurin í dag er 100 dollarar, so hóast vit fáa færri framleiðsludagar, so rokna vit við, at

tann hægri oljuprísurin fer at viga væl upp ímóti tí, sigur Wilhelm Petersen.

Nýliga kom fram, at ein øking – ella ”upside” – av oljuleiðini var funnin sunnan fyri verandi brunnar í Chestnut, og hetta merkir, at munandi meiri olja kann fáast úr brunnum enn higartil hildið.

- Hetta merkir, at virðið á samlaðu verkætlanini økist munandi. Chestnut var upprunaliga mett at hava 7-10 mió. tunnur av olju, men við hesari øking rokna vit við nærum eini tvífolding, ella umleið 15 mió. tunnur, sigur Wilhelm Petersen og leggur afturat, at arbeiðið er í gongd við at bora ein framleiðslubrunn afturat í samband við hetta.

Atlantic Petroleum luttekur eisini í eini aðrari verkætlan í hesum døgum, og tað er Etrick oljuleiðin. Men hóast Chestnut er seinkað, so er ikki vist, at Etrick verður tað.

- Tað eru tveir ymiskir operatørar í hesum báðum verkætlanunum. Vit vóna at framleiðslan í Etrick byrjar miðskeiðis í hesum árinum, men eisini her noyðast vit at taka fyrivarni fyri móguligum seinkingum, sigur Wilhelm Petersen.

Luturin hjá Atlantic Petroleum í Etrick er 8,3 prosent, meðan hann í Chestnut er 15 prosent. Men av tí at Etrick er ein størri oljuleið, so verður samlaða nøgðin hjá Atlantic Petroleum væntandi størri í Etrick enn í Chestnut.

Partabrævakursir sviða

Tað var tann tíð í fjør, tá kursvirðið á partabrøvunum hjá Atlantic Petroleum sá út til at vaksa inn í himmalin. Frá byrjan til endan av ári-

Wilhelm Petersen, stjóri í Atlantic Petroleum

num hækkaði kursurin úr 570 til 1975 á keypskálanum í Keypmannahavn. Tá kursurin toppaði á heysti í fjør var hann uppi á 2550 krónum. Men í skrivandi løtu er hann niðanfyrir 1300, hóast oljuprísurin er omanfyri 100 dollarar fyri tunnuna.

Ein partur av orsøkini til nógv lækkaða kursin skal nokk finnast í altjóða kreppuni á partabrævamarknaðinum sum heild.

Men Wilhelm Petersen útihýsir ikki, at seinkaða framleiðslan á Chestnut eisini hevur havt sína ávirkan, hóast hann velur at kalla tað eina ”psykologiska ávirkan”. Hetta tí at virðini hjá felagnum eru ikki minkað, heldur tvørturímóti. Tó undrast hann ikki á, at kursurin er so nógv fallin.

- Marknaðurin hevur havt tað sera torført í seinastuni, so hetta kemur ikki óvart á

Atlantic Petroleum

Úrslit 2007: - 76 mió. krónur (2006: - 8 mió. kr.)
Ognir 2007: 411 mió. krónur (2006: 361 mió. kr.)

okkum, sigur hann.

Ein triðja orsök til stóra kursfallið er, at Atlantic Petroleum hevur boðað frá eini kapitalhækking fyrra hálvár í ár. Wilhelm Petersen heldur, at hetta kann hava lagt ein doyvura á umsetningin av partabrøvunum.

Við í triðju útbjóðing

Landsstýrismaðurin í tilfeingismálum hevur lagt uppskot fyri tingið um triðju útbjóðing við Føroyar. Fer Atlantic Petroleum at luttaka í hesi útbjóðing?

- Ja, tað ætla vit, sigur Wilhelm Petersen.

Hvat er tað, sum ger føroyska økið áhugavert, nú fimm boringar eru gjørdar, og tann sætta er í gongd, men olja ikki er funnin í rakstrarverðum nógðum enn, tað vit vita um?

- Strategiskt hevur føroyska økið havt sera stóran týðning fyri menningina av okkara felagi, og tað hevur tað enn. Oljufeløg skulu yvirleva upp á langt sikt eins væl og upp á stutt sikt. Fyri okkum er føroyska økið at meta sum áhugavert upp á longri sikt, meðan loyvini í Bretlandi eru meiri áhugaverd upp á styttri sikt, sigur Wilhelm Petersen.

Visti tú...

- Talið av nevndarlimum í dóttirfelagnum í Bretlandi, Atlantic Petroleum UK Ltd., er lækkað úr 7 niður í tríggjar. Teir limir, sum framvegis eru í nevndini, eru: Wilhelm Petersen, Kjartan Hoydal og Richard Hardman. Úr nevndini eru farnir: Óli Hammer, Mortan Johannesen, Petur Even Djurhuus og Poul Mohr. Hesir fyra sita tó framvegis í nevndini í móðirfelagnum, P/F Atlantic Petroleum.

Reiðarí rinda rannsókni

Politikararnir eiga ikki at krevja tilfeingisgjald frá reiðaríunum, tí tað fer ikki at gagna nøkrum í vinnuni, heldur formaðurin í grønlensku fyrirkunni Polar Seafood, Kjeld Holmstrup. Ístaðin mælir hann til eina skipan, har reiðaríini rinda part av útreiðslunum til fiskirannsóknir. Hugskotið fær góða móttøku á Náttúrustovninum, sum stendur fyri fiskirannsóknunum í Grønlandi, sum tó leggur dent á, at kanningarnar mugu framvegis verða óheftar.

Polar Seafood er sinnað at rinda fyri fiskirannsóknir í Grønlandi (Mynd: Vísir)

Nógv áhugavert at síggja

Bæði føroyskir jarðfrøðingar og oljufeløgini eru samd um, at tað á føroyska landgrunninum er nógv eftir, sum er áhugavert at kanna. Tað eru t.d. nógvir stórir strukturar, sum kunnu vera oljugoymslir, hóast tað ikki nýtist at vera so. At pakka saman við tað fyrsta rokni eg als ikki við, at oljufeløgini gera, hóast einki rakstrarverdugt oljufund er gjørt enn. Tað fara í hvussu er at ganga mong ár, áðrenn oljufeløgini geva skarvin yvir segði Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi í samrøðu við útvarpsrásina Rás2 herfyri

LANDGRUNNURIN

Jan Müller
jan@sosialurinn.fo

Vit hava her ein samandrætt av samrøðuni, sum Eyðun Klakstein hevði á Rás2 við ovasta leiðaran fyri oljuleiting á føroyska økinum, Petur Joensen.

- Vit hava havt tvey útbjóðingarumfør og latið 14 loyvi. Av teimum eru trý latin inn aftur, og tí eru 11 loyvi virkin í løtuni. Umleið 13 feløg eru við í leitingini. Boraðir eru fimm brunnar umframt tann, sum verður boraður í løtuni. Komandi ár verður eftir øllum at døma ein brunnur boraður aftrat, og ábendingar eru um enn ein brunn í komandi ári, tó at vit ikki hava fingið nakað at vita um hann enn. Tað er tí týðningarmikið at staðfesta, at gongd er í málinum, at grýtan er í kók sigur Petur Joensen og heldur fram:

Gullhornið ikki gull vert

- Loyvini, sum eru latin inn aftur, liggja í sokallað Gullhorninum, sum tíverri ikki gjørdist gull vert. Feløgini her eru ikki hugað at hava hesi loyvini longur, og frá myndugleikanna síðu er

man ikki áhugaður í, at feløgini bara liggja við hesum loyvunum og einki gera við tey. Tí verða tey latin inn aftur og eru til taks fyri onnur feløg, um nakar áhugi er fyri teimum í framtíðini.

Oljuleiting er ein langsiktad proses, og tí halda vit ikki, at vánaligu úrslitini í Gullhorninum hava ávirkað so nógv. Í tí løtu tá staðfest verður, at eingin olja er, har borað verður, so vil tað altíð vera eitt vónbrot og psykologiskt eitt niðurlag, men uppá langt sikt halda vit ikki, at tað hevur verið avgerandi.

Kolvetnisskipan staðfest

Uppá fyrispurning hvat tað mest týðandi hevur verið í oljuleitingini sigur Petur Joensen, at mangir eru leikirnir í einum longum talvi, og oljuleiting er ein drúgv proses. Tað verður lagt aftrat í smáum stigum fyri tað mesta. Men er tað nakað, sum man kann siga er týðningarmikið, so er tað, at vit finga staðfest eina virkna kolvetnisskipan, at olja verður framleidd í okkara undirgrund, tá fyrstu brunnarnir vórðu boraðir. Tað var ikki nøkur sjálffylgja, og var tí sera umráð-

Petur Joensen, stjóri á Jarðfeingi hevur bæði beinini á jørdini, nú borað verður í óvissuni fleiri túsund metrar niðri í føroysku undirgrundini

Oljuprísir rakar meint

Bretska flogfelagið Easyjet, sum er eitt av teimum sokallaðu lágprísfeløgnum, er meint rakt av tí høga oljuprísinum. Andy Harrison, aðalstjóri, sigur við BBC, at tann 7. februar kostaði oljan 840 dollarar fyri tonsið, og at hon nú kostar meiri enn 1.000 dollarar. Tað fer sambært stjóranum at kosta Easyjet góðar 425 mió. krónur eyka seinna hálfvár í ár. Kortini væntar aðalstjóri ikki, at Easyjet fær nakrar trupulleikar av dýru oljuni.

Easyjet væntar at styrkja sína støðu á marknaðinum, nú oljan er so dýr (Mynd: DR)

Í føroysku undirgrundini

andi at fáa ta staðfestingina.

siga, at positivar hendingar í bretskum øki ávirka eisini okkum.

Basaltknúturin

Økið hevur so eisini ta avbjóðing, at tað í stóran mun verður dekkað av basalti. Basalt er so heldur ikki tað, sum oljufólki dæma best, tí tað er trupult at siggja gjøgnum tað við seismikk-inum. Og man helt eisini, at tað fór at vera trupult at bora ígjøgnum. Men tey viðurskiftini eru greiðari nú, tí vit hava fingið loyst upp fyri knútinum. Man hevur ment tøkna, so man sær betur, hvat fjalir seg undir basaltinum, hóast tað er langt eftir enn. Man hevur eisini staðfest, at tað at bora gjøgnum basalt er heldur ikki so trupult, sum man roknaði við.

Haraftrat kann man siga, at tá fundir verða gjørdir hinumegin markið, so hevur tað eina psykologiska effekt, sum telur uppeftir. Oljuprísirnir, sum hækka, hava so eisini eina effekt í og við, at tað lónar seg betri at leita eftir og framleiða olju í nýggjum, torforum og dýrum økjum.

Ávirkan eystanifr

Oljuleitingin vestan fyri Hetland hevur flutt seg so spakuligavestureftir, soleiðis at áðrenn vit fóru at leita, tá høvdu feløgini funnið olju í Foinaven og Schiehallion feltunum, sum ikki eru so langt frá okkara marki, og tað vakti so áhugan hjá oljufeløgnum, at tey mettu, at tað helst var okkurt at finna hjá okkum eisini.

Tað merkti so eisini fyrsta útbjóðingarfarið í 2000. Tá vit so høvdu annað útbjóðingarfarið í 2005, tá vórðu rykti í vinnuni, at tað varð gjørt eitt fund tætt upp at markinum aftur, eitt loyvi, sum nevntist Rosebank, og har Chevron er fyrstodufelag. Tað haldi eg eisini hevði eina positiva ávirkan á okkara 2. útbjóðingarfarið, so eg kann bert

Oljuprísurnir

Hvørja ávirkan heldur Petur Joensen methøgi oljuprísurnir hevur á føroyska oljuleiting?

- At oljuprísurnir er høgur ger, at oljufeløgini vinna pengar, og hava tí eisini pengar at leita fyri. Men tað er nú heldur ikki soleiðis, at oljufeløgini skúma allan flotan, tí tey, sum eru veitarar til oljuvinnuna taka sjálvandi eisini sín part av køkuni. Tað er dýrt at leiga pallar og veitingarskip osfr. Men at fleiri pengar koma inn ger, at tað er meira áhugavert at gera ilögur. Vit vita ikki, hvat langsiðtaði oljuprísurnir er, sum oljufeløgini gera sínar ilögur út frá. Tey gera ilögur nú, og inntøkurnar koma nógv seinni. Til ta tíð kann prísurnir verður ein heilt annar.

Petur Joensen vísir á, at tá vit gjørdur oljuskattalóg-gávuna fyri 10 árum síðani, tá gjørdur teir útrokningar við ymsum prísnum sum grundarlag. Teir vórðu 10, 12, 14 og 17 dollarar, sum vórru tað mest realistiska tá. Men so tók man eitt ekstremt dømi uppá 28 dollarar, sjálvt um tað ikki var realistiskt. So tað er ringt at siga nakað um.

- Men er ein høgur oljuprísur ikki fortreyt fyri, at nakar tímir at leita eftir olju í einum øki sum tí føroyska.

- Tað veldst um, hvussu kostnaðirnir í vinnuni laga seg. Er stórt virksemi, so fara veitararnir avstað við so nógvum. Minkar tað fara teir við minni. So hvussu nógv liggur eftir til oljufeløgini er rættiliga avgerandi. Tað er tí ikki bara, hvussu høgur oljuprísurnir er, men sjálvandi hevur tað týðning.

Avbjóðingar

- Verður tað føroyska økið roknað sum trupult at ar-

beiða í?

- Øll øki hava sínar avbjóðingar. Eisini tað føroyska. Vit hava basaltið, sum er ein avbjóðing. So sjálvt um loyst er upp fyri knútinum, er nógv eftir at vita. Vit vita t.d. ikki, hvussu tjúkt basaltið er tey ymsu støðini á landgrunninum. Vit kenna heldur ikki jarðløgini undir basaltinum, hvat tað er fyri slag, og hvussu tey forma seg. Og tey náttúrligu viðurskiftini fyri at bora, tvs. veður, streymur, vindur og stórt havdýpi eru eisini ein avbjóðing. Men hinvegin telur tað nógv, at vit hava stabil viðurskifti í mun til nógv onnur øki. Tað telur í

hvussu er rætta vegin, hóast avbjóðingarnar eru rættiliga stórar. Síðani eru eisini onnur viðurskifti. At vit t.d. liggja rættiliga langt burtur frá infrastrukturinum. Um man t.d. finnur gass so setir tað stór krøv til, at fundini verða stór. Tí gass verður flutt í land gjøgnum rørleiðingar, og fyri at tað skal loysa seg búskaparliga, má fundið hava eina ávísastødd. Tí fylgja vit við tí, sum hendir vestan fyri Hetland. Har er ein verkætlan í gongd, har man roynir at finna fram til, hvussu man kann byggja rørleiðingar longur vestur móti okkara marki, so tað er nakað vit fylgja við stórum áhuga.

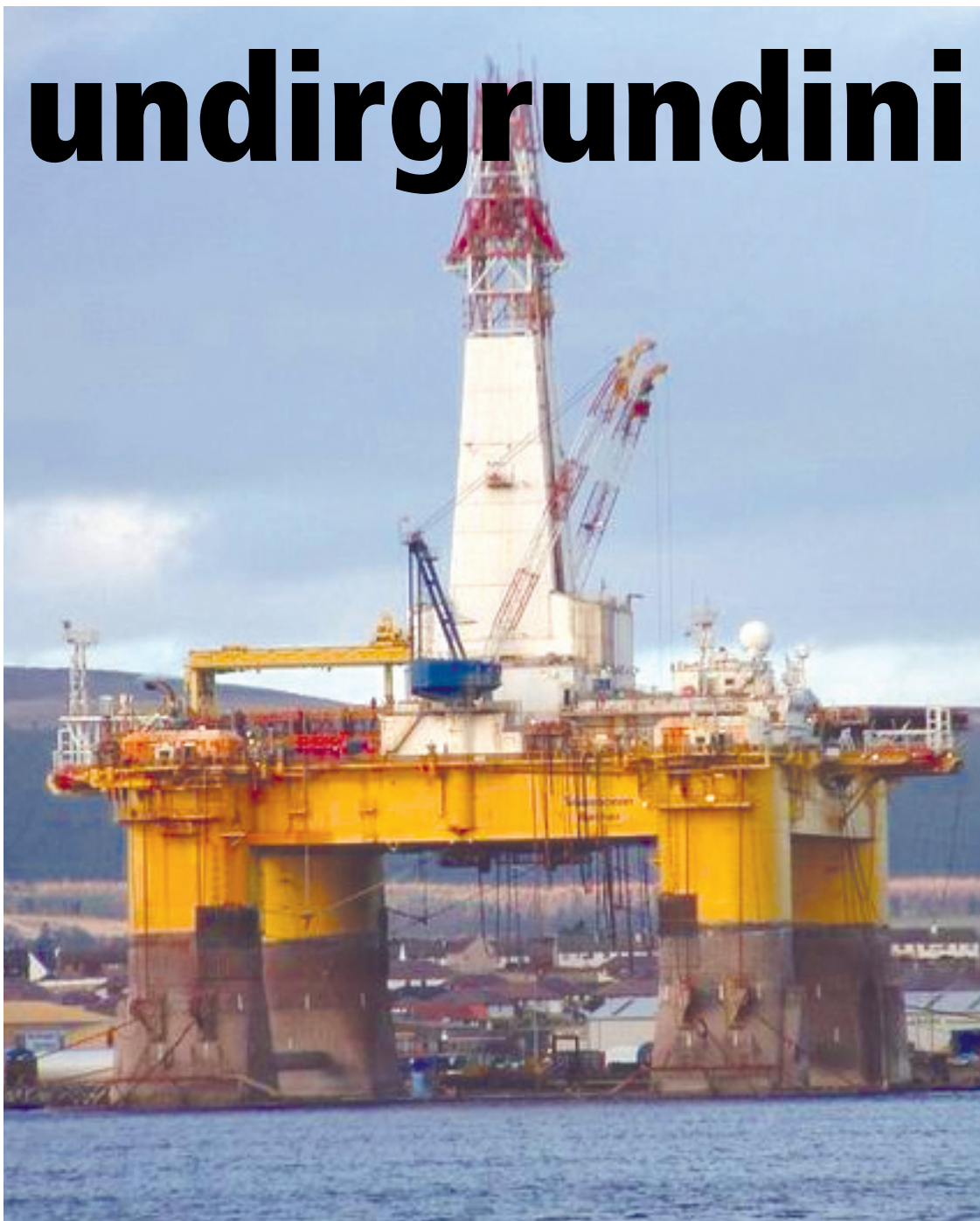
Um Williambrunnin sigur Petur Joensen, at hann er av slíkum slag, at eingir upplýsingar koma út, meðan borað verður. Har eru nakrar fyrisingarreglur, børsreglur, sum eisini Jarðfeingi má virða.

Leiting heldur fram

- Nær verður nakað avgerandi nýtt um oljuna á landgrunninum, antin at olja verður funnin ella at oljufeløgini pakka saman.

- Soleingi sum umstøðurnar eru sum nú, so fer leitingin at halda fram. Tað, sum drivur verkið, er, at oljufeløgini halda, at nakað áhugavert er at fara eftir.

Síðani er tað búskaparligi parturin. Tað eru ikki bara oljufeløgini, sum kanna jarðfrøðina. Tað gera okkara jarðfrøðingar eisini. Og bæði teir og oljufeløgini eru samd um, at her er nógv eftir, sum er áhugavert, og tað eru nógvir stórir strukturar, sum kunnu vera oljugoymslur, hóast tað ikki nýtist at vera so. At pakka saman við tað fyrsta tað rokni eg als ikki við. Tað fara í hvussu er at ganga mong ár enn segði Petur Joensen í samrøðu við útvarpsrásina Rás2 herfyri.

Transocean Rather, sum borar á landgrunninum í lötuni